Fógeti skýrði þýðingu fjárnámsins fyrir mættum af hálfu gerðarþola.

Föstudaginn 23. júní 1961.

Nr. 110/1961. **Stjórn Verkamannafélagsins Dagsbrúnar,**
Edvarð Sigurðsson,
Guðmundur J. Guðmundsson,
Tryggvi Emilsson,
Tómas Sigurþórsson,
Kristján Jóhannsson,
Halldór Björnsson og
Hannes M. Stephensen
svo og
þeir persónulega
gegn
Kassagerð Reykjavíkur h/f.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómarar Hæstaréttar.

Kærumál. Frávísun.

Dómur Hæstaréttar.

Kristján Kristjánsson, borgarfógeti í Reykjavík, hefur kveðið upp hinn kærða úrskurð.

Sóknaraðiljar hafa skotið úrskurðinum til Hæstaréttar með kæru 21. júní 1961. Barst Hæstarétti kæran 22. s. m. Krefjast þeir þess, *aðallega* að hinn kærði úrskurður verði úr gildi felldur og málinu vísað frá fógetadóminum, *til vara*, að synjað verði um framgang lögbanns og til *þrautavara*, að tryggingarfjárhæðin fyrir framgangi lögbannsins verði hækkuð upp í kr. 500.000.00. Loks krefjast þeir málskostnaðar fyrir fógetadómi og kærumálskostnaðar úr hendi varnaraðilja.

Varnaraðili krefst þess, *aðallega* að málinu verði vísað frá Hæstarétti, en *til vara*, að hinn kærði úrskurður verði staðfestur og loks að honum verði dæmdur kærumálskostnaður úr hendi sóknaraðilja.

Samkvæmt 27. gr. laga nr. 18/1949, sbr. 20. gr. i. f. sömu laga, verður lögbannsgerð, er framkvæmd hefur verið, eigi skotið einni út af fyrir sig til Hæstaréttar, og eigi er í lögum heimild til áfrýjunar eða kæru slíkrar lögbannsgerðar með öðrum hætti en í sambandi við dóm í staðfestingarmáli um gildi hennar. Brestur því heimild til málskots þessa, og ber að vísa málinu frá Hæstarétti.

Eftir þessum úrslitum er rétt að dæma sóknaraðilja til að greiða varnaraðilja kærumálskostnað, sem ákveðst kr. 1500.00.

Dómsorð:

Kærumáli þessu vísast frá Hæstarétti.

Sóknaraðiljar, Stjórn Verkamannafélagsins Dagsbrúnar, Eðvarð Sigurðsson, Guðmundur J. Guðmundsson, Tryggvi Emilsson, Tómas Sigurþórsson, Kristján Jóhannsson, Halldór Björnsson og Hannes M. Stephensen svo og þeir persónulega, greiði varnaraðilja, Kassagerð Reykjavíkur h/f, kr. 1500.00 í kærumálskostnað að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður fógetadóms Reykjavíkur 21. júní 1961.

Af hálfu gerðarbeiðanda, Kassagerðar Reykjavíkur h/f, hefur þess verið krafizt, að lögbann verði lagt við því, að stjórn Verkamannafélagsins Dagsbrúnar, þeir Eðvarð Sigurðsson formaður, Litlu Brekku, Guðmundur J. Guðmundsson varaformaður, Ljósvallagötu 12, Tryggvi Emilsson ritari, Akurgerði 4, Tómas Sigurþórsson gjaldkeri, Skipholti 26, Kristján Jóhannsson fjármálaritari, Rauðárstíg 3, Halldór Björnsson meðstjórnandi, Kleppsvegi 24, og Hannes Stephensen meðstjórnandi, Hringbraut 76, persónulega eða í nafni félagsins, hindri eða láti aðra félagsmenn hindra afgreiðslu, móttöku og flutninga á vörum að og frá verksmiðjuhúsum gerðarbeiðanda við Kleppsveg og að Skúlagötu 26, framkvæmd af starfsmönnum gerðarbeiðanda, sem ekki eru félagsbundnir í launaþegasamtökum, sem eiga í verkfalli.

Gerðarbeiðandi hefur krafizt málskostnaðar úr hendi gerðarþola, Verkamannafélagsins Dagsbrúnar.

Af hálfu gerðarþola er mótmælt framgangi hinnar umbeðnu lögbannsgerðar og þess krafizt, *aðallega* að lögbannskröfunni verði vísað frá fógetaréttinum, en *til vara* að um hana verði synjað. Í báðum tilvikum er málskostnaðar krafizt úr hendi gerðarbeiðanda. En ef fógeti teldi rétt að taka kröfu gerðarbeiðanda um lögbann til greina, er þess krafizt, að gerðarbeiðanda verði gert að setja lögbannstryggingu, kr. 500 þúsund eða aðra upphæð að mati fógeta.

Lögbannsbeiðni þessi barst fógetarétti Reykjavíkur hinn 15. þessa mánaðar og er samdægurs tekin fyrir í fógetaréttinum. Að loknum munnlegum flutningi, er fór fram hinn 19. þessa mánaðar, var málið tekið til úrskurðar.

Gerðarbeiðandi skýrir þannig frá málavöxtum af sinni hálfu, að það hafi þráfaldlega komið fyrir að undanförnu, að starfsmenn hans þeir, sem annast fermingu, akstur og affermingu flutningabifreiða, hafi verið hindraðir í störfum sínum af mannsöfnuði, sem hafi sagzt vera verkfallsverðir á vegum Verkamannafélagsins Dagsbrúnar í verkfalli því, sem nú stendur yfir.

Hinn 29. maí s.l. hafi þeir t. d. stöðvað efnivöruflutninga milli verksmiðjuhúsa gerðarbeiðanda við Kleppsveg og að Skúlagötu 26. Daginn eftir hafi enn komið verkfallsverðir, tekið nýlosaðan vörufarm, hent honum aftur upp á vörubílinn og neytt bílstjórann til þess að aka farminum þangað, sem hann hafði verið tekinn. Fyrir liggur í málinu endurrit bréfs, sem umboðsmaður gerðarbeiðanda ritaði Dasbrún af þessu tilefni. Hefur bréfið að geyma mótmæli gegn aðförum þessum og áskilnað um hvers konar rétt í því sambandi, og er á endurritinu kvittun starfsmanns Dagsbrúnar um móttöku samrits hinn 12. þ. m., en bréfið er lagt fram sem rskj. nr. 3. Gerðarbeiðandi segir, að þessu bréfi hafi ekki verið svarað.

Þá hafi komið til svipaðra atvika dagana 13. og 15. þessa mánaðar við dyr og í porti Kassagerðarinnar. Hafi þangað safnazt mannsöfnuður, sem stjórnað hafi verið af framkvæmdastjóra Dagsbrúnar, haft í frammi hótanir og yfirgang annan og hindrað störf manna. Er vísað til endurrita af dagbók lögreglunnar í Reykjavík, sjá rskj. 18, en yfirvöld lögreglunnar hafi ekki þótzt geta aðhafzt neitt til að skakka leik þenna, þar eð vera mætti, að slíkt mætti telja afskipti af vinnudeilu.

Gerðarbeiðandi hefur lagt fram sem rskj. nr. 7 í máli þessu endurrit bréfs til formanns Félagsdóms, þar sem Félag íslenzkra

iðnrekenda kærir Verkamannafélagið Dagsbrún fyrir brot á lögum um stéttarfélög og vinnudeilur.

Þá hefur gerðarbeiðandi og með bréfi sínu til yfirsakadómarans í Reykjavík, dags. 19. þ. m., kært aðfarir þessar til refsingar, þar eð aðfararmenn hafi gerzt sekir við umferðarlög, almenn hegningarlög og lögreglusamþykkt Reykjavíkur. Endurrit kærubréfsins hefur verið lagt fram sem rskj. 12 í máli þessu. Ekki liggur fyrir í gögnum málsins, hvaða meðferð erindi þessi hafa fengið.

Gerðarbeiðandi telur sannað mál, að Dagsbrún hafi látið stöðva akstur á vegum verksmiðjunnar með valdbeitingu. Sú valdbeiting sé algerlega ólögmæt í hverri grein. Er á það bent, að gerðarbeiðandi sé ekki aðili að Vinnuveitendasambandi Íslands, sem Verkamannafélagið Dagsbrún eigi í kjaradeilu við, og séu gerðarbeiðanda því sakir þessara aðilja óviðkomandi og úrslit kaupdeilunnar bindi gerðarbeiðanda ekki á neinn veg. Aftur á móti sé gerðarbeiðandi aðili að Félagi íslenzkra iðnrekenda, og starfsmenn hans séu félagar í Iðju, félagi verksmiðjufólks, sem ekki eigi í neinni kjaradeilu. Hafi gerðarbeiðandi alltaf látið þessa starfsmenn sína aka bílum fyrirtækisins eftir hentugleikum hverju sinni átölulaust af öllum, og deila Dagsbrúnar við vinnuveitendasambandið eigi ekki á neinn hátt að raska þeirri tilhögun.

Af hálfu gerðarþola er þessari lögbannskröfu mótmælt sem rangri og órökstuddri og andstæðri lögum.

Því er fyrst og fremst haldið fram, að verkfall það, sem Verkamannafélagið Dagsbrún á nú í, sé löglegt í skilningi laga nr. 80 frá 1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, og hafi engin mótmæli komið fram gegn lögmæti þess út af fyrir sig. Af því leiði fyrst og fremst, að ágreining slíkan sem þenna hafi átt að leggja fyrir Félagsdóm, sbr. 44. gr. laganna. Þetta hafi gerðarbeiðandi ekki gert, og er bréfi til formanns Félagsdóms á rskj. 7 mótmælt sem algerri markleysu. Með því að krefjast lögbanns sé gerðarbeiðandi að reyna að draga málefni þetta undir hinn almenna dómstól andstætt lögum. Beri þegar af þessari ástæðu að hafna kröfu gerðarbeiðanda með frávísun fógetamálsins.

Þá er því í annan stað haldið fram, að þessu lögmæta verkfalli sé af hálfu Dagsbrúnar löglega framfylgt, og séu aðgerðir verkfallsgæzlumanna félagsins gegn gerðarbeiðanda á fullum rökum reistar, en það skilyrði fyrir framgangi lögbanns, að gerðarþoli þess hafi með ólögmætum hætti raskað rétti gerðarbeiðanda, sé ekki fyrir hendi. Lögfylgjur lögmæts verkfalls verði ekki stöðv-

aðar með lögbanni. Dagsbrún sé eina stéttarfélagið, sem hafi í samningum sínum ákvæði um kaup og kjör við slíka vöruflutninga, sem hér um ræðir, og hafi almennt verið farið eftir því. Aðild Dagsbrúnar til samninga um þessi störf hafi aldrei verið dregin í efa, og sé þess jafnframt að gæta, að Iðja, félag verksmiðjufólks, semji ekki um neina vinnu utan verksmiðjuveggs. Er gagnstæðum fullyrðingum gerðarbeiðanda hér að lútandi mótmælt sem röngum. Í stuttu máli sé hér ekki öðrum samningsaðilja til að dreifa en Dagsbrún, og þurfi ekki að fara mörgum orðum um heimild Dagsbrúnar til þess að semja um vinnu á sínu starfssviði og að knýja þá samninga fram með verkfalli, og geti slíkt verkfall vitanlega snert fleiri aðilja en þá, er það beinist aðallega gegn.

Þar eð nú víst sé, að menn þeir, sem gerðarbeiðandi lét starfa að nefndum flutningum, hlíti samningum Dagsbrúnar, sé allsendis óheimilt að láta félaga í Iðju taka við störfum þeirra, enda hafi Iðja enga samninga um verk þessi, en aftur á móti séu bæði Dagsbrún og Iðja í Alþýðusambandi Íslands. Er vísað til 18. gr. laga nr. 80 frá 1938 um þetta.

Annars hefur gerðarþoli látið leggja fram í máli þessu félagslög sín og vísar sérstaklega til 2. gr., liða 9 og 10, en þar segir, að tilgangur félagsins sé að skipuleggja innan félagsins m. a. alla þá bifreiðastjóra, sem aka vöruflutningabifreiðum í þjónustu annarra, og alla verkamenn aðra, sem vinna að hvers konar framleiðslu og flutningastörfum öðrum og ekki taka laun samkvæmt samningum eða samþykktum annarra viðurkenndra verkalýðsfélaga. Sjá rskj. nr. 15. Enn fremur er vitnað í félagslög Iðju, félags verksmiðjufólks, og bent á ákvæði, sem gefi til kynna, að því félagi sé ætlað að ná til þeirra, sem starfi við tilbúning verksmiðjuvarnings, 1.—4. gr. félagslaga, sbr. rskj. nr. 16. Loks er lagt fram í málinu sem rskj. 17 samningur Iðju og Félags íslenzkra iðnrekenda, og er vísað til 22. greinar, þar sem segir, að allt verksmiðjufólk skuli félagsbundið í Iðju.

Gerðarbeiðandi hefur lagt fram yfirlýsingu frá Félagi íslenzkra iðnrekenda, dagsetta 19. þ. m., undirritaða af Pétri Sæmundsen. Segir þar, að aldrei muni það hafa verið haft á orði fyrr en nú, að starfssvið félagsmanna í Iðju takmarkist við „verksmiðjuvegg", enda sé sú ekki raun á. Er bent á fyrirkomulag í þessum efnum hjá ýmsum iðnfyrirtækjum, þar sem framleiðsla fer að meira eða minna leyti fram utan dyra og þar sem um „útilagera" sé að ræða. Þá sé það svo, að útkeyrslumenn margra fyrirtækja

séu félagar í Iðju ágreiningslaust af hálfu Dagsbrúnar, og margir þessara manna hafi útkeyrslu að aðalstarfi, en aðrir vinni jafnframt almenn störf í verksmiðju. Er yfirlýsing þessi lögð fram í málinu sem rskj. nr. 13 og enn fremur í rskj. 19 og þar með áritun Ingimundar Erlendssonar f. h. Iðju á þá leið, að rétt sé frá skýrt í yfirlýsingunni, en þó hafi skrifstofa Iðju ekki upplýsingar um, hvaða sérgreind störf félagsmenn hennar vinni, og eigi það að sjálfsögðu einnig við um útkeyrslumenn.

Þessari yfirlýsingu svo og áritun Ingimundar Erlendssonar er mótmælt sem rangri og óstaðfestri af hálfu gerðarþola.

Því hefur verið haldið fram, að málið heyrði undir Félagsdóm, en ekki almennu dómstólana, og bæri því að vísa því frá fógetaréttinum.

Gerðarbeiðandi hefur haldið fram, að hann sé ekki í Vinnuveitendasambandi Íslands, og ekkert af sínu starfsfólki í Dagsbrún né í öðru félagi, sem stofnað hafi til verkfalls. Þar sem þessi staðhæfing er ekki afsönnuð, verður ekki séð, að mál þetta falli undir Félagsdóm, og verður því frávísunarkröfu gerðarþola hrundið.

Það er fram komið í málinu, að gerðarþoli hafi látið hindra störf gerðarbeiðanda, og þar sem ekki er útilokað, að aðgerðir þessar kunni að vera ólöglegar og brot á rétti gerðarbeiðanda, þykir verða að leyfa framgang hinnar umbeðnu lögbannsgerðar á ábyrgð gerðarbeiðanda og gegn tryggingu, sem er talin hæfilega ákveðin kr. 100 þúsund.

Málskostnaðarkröfur aðiljanna verða ekki teknar til greina sérstaklega hér fyrir fógetaréttinum.

Því úrskurðast:

Umbeðin lögbannsgerð skal fram fara á ábyrgð gerðarbeiðanda og gegn 100 þúsund króna lögbannstryggingu, sem rétturinn tekur gilda.